

METODYKA PRACY OBROŃCY I PEŁNOMOCNIKA W SPRAWACH KARNYCH I KARNYCH SKARBOWYCH

Jarosław Zagrodnik

EDYTOWALNE WZORY DOSTĘPNE NA STRONIE INTERNETOWEJ

METODYKI

2. WYDANIE ZAKTUALIZOWANE I UZUPEŁNIONE

METODYKA PRACY OBROŃCY I PEŁNOMOCNIKA W SPRAWACH KARNYCH I KARNYCH SKARBOWYCH

Jarosław Zagrodnik

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

METODYKI

2. WYDANIE ZAKTUALIZOWANE I UZUPEŁNIONE

Stan prawny na 1 lipca 2016 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Grażyna Polkowska-Nowak

Opracowanie redakcyjne
Katarzyna Paterak-Kondek

Łamanie
Andytex

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN: 978-83-8092-419-2
2. wydanie poprawione i uzupełnione

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów	13
Przedmowa	17
Rozdział I. Podstawowe założenia udziału obrońcy i pełnomocnika w procesie karnym i procesie karnym skarbowym	21
1. Uwagi ogólne	21
2. Pozycja prawna i granice działania obrońcy w procesie karnym i procesie karnym skarbowym	26
2.1. Pozycja prawna obrońcy w procesie karnym	26
2.1.1. Uwagi wprowadzające	26
2.1.2. Obowiązek działania na korzyść oskarżonego	29
2.1.3. Samodzielność obrońcy	36
2.2. Granice legalności działania obrońcy	39
3. Pozycja prawna i granice działania pełnomocnika w procesie karnym i procesie karnym skarbowym	50
4. Obrona i pełnomocnictwo obligatoryjne	56
5. Sposoby zawiązania stosunku obrony i stosunku pełnomocnictwa	65
5.1. Ustanowienie obrońcy lub pełnomocnika z wyboru	65
5.2. Wyznaczenie obrońcy lub pełnomocnika z urzędu	70
6. Zakres umocowania do działania w roli obrońcy lub pełnomocnika	80
7. Udzielenie substytucji przez obrońcę lub pełnomocnika	83
Rozdział II. Obrońca i pełnomocnik w postępowaniu przygotowawczym	86
1. Uwagi ogólne	86
2. Działalność adwokata i radcy prawnego w postępowaniu przygotowawczym w fazie <i>in rem</i>	92
2.1. Działalność pełnomocnika związana z zainauguowaniem procesu karnego i procesu karnego skarbowego	92
2.2. Aktywność adwokata lub radcy prawnego w postępowaniu w przedmiocie dobrowolnego poddania się odpowiedzialności w sprawach karnych skarbowych	100

2.3. Działalność adwokata i radcy prawnego w związku z zatrzymaniem właściwym	106
2.3.1. Podstawy zatrzymania właściwego	106
2.3.2. Kontakt adwokata lub radcy prawnego z zatrzymanym	108
2.3.3. Kontrola zażaleniowa zatrzymania	113
3. Działalność obrońcy i pełnomocnika w postępowaniu przygotowawczym skierowanym przeciwko osobie	116
3.1. Rola obrońcy w związku z przedstawieniem zarzutów podejrzanemu	116
3.1.1. Uwagi wprowadzające	116
3.1.2. Informacja o treści zarzutów stawianych podejrzanemu	119
3.1.3. Udział w przesłuchaniu podejrzanego	120
3.1.4. Inicjowanie czynności uzupełniających składających się na instytucję przedstawienia zarzutów	125
3.1.5. Zmiana lub rozszerzenie zarzutów	128
3.2. Uprawnienia obrońcy i pełnomocnika do przeglądania akt sprawy ..	129
3.3. Udział obrońcy i pełnomocnika w czynnościach dowodowych w postępowaniu przygotowawczym	134
3.3.1. Udział obrońcy i pełnomocnika w tzw. czynnościach niepowtarzalnych	136
3.3.2. Udział obrońcy i pełnomocnika w przesłuchaniu świadka przez sąd w wypadkach określonych w art. 185a–185c k.p.k. ..	140
3.3.3. Udział obrońcy i pełnomocnika w czynnościach przez nich zawnioskowanych	143
3.3.4. Udział obrońcy i pełnomocnika w czynnościach związanych z powołaniem biegłego	144
3.3.5. Udział obrońcy i pełnomocnika w innych czynnościach dowodowych w postępowaniu przygotowawczym	146
3.4. Udział obrońcy i pełnomocnika w czynnościach dowodowych wynikających z końcowego zaznajomienia z materiałami postępowania przygotowawczego	148
3.5. Udział obrońcy i pełnomocnika w innych czynnościach procesowych w postępowaniu przygotowawczym	150
3.6. Wnioski obrońcy i pełnomocnika w postępowaniu przygotowawczym	153
3.6.1. Uwagi wprowadzające	153
3.6.2. Inicjatywa dowodowa obrońcy i pełnomocnika w postępowaniu przygotowawczym	154
3.6.3. Inicjowanie przez obrońcę i pełnomocnika skierowania sprawy do postępowania mediacyjnego	157
3.6.4. Inicjowanie kontroli odwoławczej przez obrońcę i pełnomocnika w postępowaniu przygotowawczym	158
3.6.5. Wnioski obrońcy i pełnomocnika składane w trybie art. 9 § 2 k.p.k.	161

3.6.6. Inne wnioski obrońcy i pełnomocnika składane w postępowaniu przygotowawczym	162
3.7. Prywatne gromadzenie dowodów lub informacji o charakterze dowodowym przez obrońcę i pełnomocnika oraz ich wykorzystanie w procesie karnym	163
3.8. Działalność obrońcy w związku z zastosowaniem i przedłużeniem tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym ..	168
3.9. Prawo do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia	183
3.9.1. Warunki uzyskania prawa do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia	183
3.9.2. Termin do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia	193
3.9.3. Warunki formalne subsydiarnego aktu oskarżenia	195

Rozdział III. Działalność obrońcy i pełnomocnika w postępowaniu przed sądem I instancji	199
1. Czynności procesowe obrońcy i pełnomocnika w ramach wstępnej kontroli oskarżenia	199
1.1. Czynności obrońcy i pełnomocnika na etapie kontroli warunków formalnych aktu oskarżenia	199
1.2. Doręczenie aktu oskarżenia. Odpowiedź na akt oskarżenia	201
1.3. Działalność obrońcy i pełnomocnika w ramach wstępnego badania sprawy przez sąd	206
1.3.1. Udział obrońcy i pełnomocnika w posiedzeniach wyrokowych ..	207
1.3.2. Udział obrońcy i pełnomocnika w posiedzeniach sądu w kwestii bezwarunkowego umorzenia postępowania karnego ..	215
1.3.3. Udział obrońcy i pełnomocnika w innych posiedzeniach w ramach wstępnego badania sprawy	217
2. Dostęp obrońcy i pełnomocnika do akt sprawy w postępowaniu sądowym	220
3. Udział obrońcy w czynnościach związanych z przygotowaniem rozprawy głównej. Posiedzenie przygotowawcze	224
4. Działalność obrońcy i pełnomocnika w toku rozprawy głównej	230
4.1. Uwagi wprowadzające	230
4.2. Porządek rozprawy głównej	233
4.3. Udział obrońcy i pełnomocnika w części wstępnej rozprawy głównej	235
4.4. Wyłączenie jawności rozprawy głównej	237
4.5. Przewód sądowy	244
4.5.1. Model postępowania dowodowego na rozprawie głównej	244
4.5.2. Wniosek dowodowy	252
4.5.3. Otwarcie przewodu sądowego	256
4.5.4. Przesłuchanie oskarżonego	258
4.5.5. Przesłuchanie podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej	270

4.5.6. Dalsze postępowanie dowodowe	271
4.5.6.1. Przesłuchanie świadka	271
4.5.6.2. Dowód z opinii biegłego	279
4.5.6.3. Dowód z dokumentu	280
4.5.6.4. Inne dowody przeprowadzane na rozprawie głównej. Rekwizycyjne przeprowadzenie dowodu	282
4.5.6.5. Zmiana kwalifikacji prawnej	284
4.5.6.6. Przerwa i odroczenie rozprawy	286
4.6. Przemówienia stron	290
5. Czynności końcowe w sądzie I instancji	293
5.1. Wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku na piśmie	293
5.2. Uzupelnienie wyroku	295
5.3. Klauzula wykonalności	296

Rozdział IV. Działalność obrońcy i pełnomocnika w postępowaniu apelacyjnym

1. Uwagi ogólne	298
2. Dopuszczalność skargi apelacyjnej obrońcy i pełnomocnika	299
3. Termin do wniesienia skargi apelacyjnej	303
4. Wymagania formalne skargi apelacyjnej obrońcy i pełnomocnika	305
4.1. Uwagi wprowadzające	305
4.2. Zakres zaskarżenia	310
4.3. Zarzuty odwoławcze	313
4.3.1. Uwagi wprowadzające	313
4.3.2. Obraza przepisów prawa materialnego	316
4.3.3. Obraza przepisów prawa procesowego	318
4.3.4. Błąd w ustaleniach faktycznych	326
4.3.5. Rażąca niewspółmierność kary	328
4.3.6. Ograniczenia w podnoszeniu zarzutów	331
4.4. Wnioski odwoławcze	332
4.5. Uzasadnienie skargi apelacyjnej	333
5. Odpowiedź na apelację	335
6. Modyfikacja skargi apelacyjnej	337
7. Cofnięcie skargi apelacyjnej	338
8. Kierunek środka odwoławczego. Zakaz <i>reformationis in peius</i>	341
9. Rozprawa apelacyjna	354
9.1. Uwagi wprowadzające	354
9.2. Udział obrońcy i pełnomocnika w rozprawie apelacyjnej	355
9.3. Część wstępna rozprawy apelacyjnej	358
9.4. Przewód sądowy	359
9.4.1. Sprawozdanie sędziego sprawozdawcy	359
9.4.2. Dalsza część przewodu sądowego	360
9.5. Przemówienia stron	366
10. Wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku na piśmie	369

Rozdział V. Wniesienie nadzwyczajnych środków zaskarżenia przez obrońcę i pełnomocnika	371
1. Uwagi ogólne	371
2. Kasacja	373
2.1. Uwagi wprowadzające	373
2.2. Dopuszczalność wniesienia kasacji przez stronę	374
2.3. Podstawy kasacji	379
2.3.1. Uwagi wprowadzające	379
2.3.2. Uchybienia wymienione w art. 439 § 1 k.p.k.	380
2.3.3. Inne rażące uchybienie przepisom prawa	381
2.4. Termin do wniesienia kasacji	388
2.5. Wymagania formalne skargi kasacyjnej	393
2.5.1. Uwagi wprowadzające	393
2.5.2. Zakres zaskarżenia	395
2.5.3. Zarzuty kasacyjne	395
2.5.4. Wnioski kasacyjne	398
2.5.5. Uzasadnienie skargi kasacyjnej	400
2.5.6. Przymus adwokacko-radcowski	403
2.5.7. Opłata od kasacji	408
2.6. Kontrola wymagań formalnych kasacji stron	411
3. Wniosek o wznowienie postępowania	414
3.1. Uwagi wprowadzające	414
3.2. Dopuszczalność wniosku o wznowienie postępowania	416
3.3. Podstawy wznowienia postępowania na wniosek	420
3.4. Warunki formalne wniosku o wznowienie postępowania	431
4. Skarga na wyrok sądu odwoławczego	438
4.1. Uwagi wprowadzające	438
4.2. Dopuszczalność wniesienia skargi na wyrok sądu odwoławczego i termin do jej wniesienia	440
4.3. Wymagania formalne skargi na wyrok sądu odwoławczego	442
Wykaz podstawowej literatury	449
Wzory pism	
Wzór nr 1. Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ..	455
Wzór nr 2. Wniosek o ściganie	457
Wzór nr 3. Cofnięcie wniosku o ściganie	459
Wzór nr 4. Zgłoszenie obrońcy w postępowaniu karnym wraz z wnioskiem na podstawie art. 317 § 1 k.p.k. o dopuszczenie obrońcy do udziału w czynności procesowej	461
Wzór nr 5. Wniosek obrońcy o umorzenie postępowania	463
Wzór nr 6. Zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia skarbowego (czynny żal)	465
Wzór nr 7. Wniosek o zawieszenie postępowania przygotowawczego	467

Wzór nr 8. Zażalenie pełnomocnika pokrzywdzonego na postanowienie Prokuratora Rejonowego w Rzeszowie z dnia 27 lutego 2016 r., sygn. akt Ds. 1257/15, doręczone w dniu 1 marca 2016 r., o zawieszeniu śledztwa	469
Wzór nr 9. Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności	472
Wzór nr 10. Wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia	473
Wzór nr 11. Zażalenie obrońcy na postanowienie Sądu Rejonowego w Pabianicach z dnia 26 lutego 2016 r., sygn. akt II K 231/15, doręczone obrońcy w dniu 1 marca 2016 r., o odmowie przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku na piśmie	475
Wzór nr 12. Wniosek o udostępnienie akt postępowania przygotowawczego ..	478
Wzór nr 13. Zażalenie na zarządzenie Prokuratora Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 20 kwietnia 2016 r., sygn. akt 3 Ds. 124/16, o odmowie udostępnienia obrońcy podejrzanego akt toczącego się postępowania przygotowawczego	480
Wzór nr 14. Wniosek dowodowy	483
Wzór nr 15. Zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dnia 26 maja 2016 r., sygn. akt II Ko 1476/16, doręczone w dniu 28 maja 2016 r., dotyczące zezwolenia na przesłuchanie skarżącego przez Prokuratora Rejonowego w Bielsku-Białej w sprawie o sygn. akt 2 Ds. 456/15	485
Wzór nr 16. Zażalenie pełnomocnika skarżącego na postanowienie z dnia 14 czerwca 2016 r. dotyczące przeszukania oraz sposobu jego przeprowadzenia przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Kętach w dniu 15 czerwca 2016 r.	488
Wzór nr 17. Zażalenie obrońcy podejrzanego na postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 14 kwietnia 2016 r., wydane na wniosek Prokuratora Rejonowego w Kaliszu w sprawie o sygn. akt 3 Ds. 257/16, zarządzające kontrolę i utrwalanie rozmów telefonicznych	491
Wzór nr 18. Zażalenie obrońcy na zarządzenie Prokuratora Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 14 maja 2016 r. o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu podejrzaney Krystyny Kowalskiej	494
Wzór nr 19. Zażalenie obrońcy podejrzanego na postanowienie Sądu Rejonowego w Brodnicy z dnia 12 czerwca 2016 r. w sprawie o sygn. akt II Ko 235/16, o zastosowaniu wobec podejrzanego tymczasowego aresztowania na okres trzech miesięcy	496
Wzór nr 20. Zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 8 czerwca 2016 r., sygn. akt II Ko 27/16, o przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania z zastrzeżeniem możliwości jego zmiany na poręczenie majątkowe	500
Wzór nr 21. Wniosek obrońcy o uchylenie tymczasowego aresztowania	503

Wzór nr 22. Wniosek obrońcy podejrzanego o zmianę środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na poręczenie majątkowe	505
Wzór nr 23. Zażalenie obrońcy oskarżonego na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 września 2016 r., sygn. akt II K 272/15, o przepadku przedmiotu poręczenia majątkowego	507
Wzór nr 24. Zażalenie obrońcy na postanowienie Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 18 kwietnia 2016 r., sygn. akt II Ko 1258/16, o nałożeniu kary pieniężnej na obrońcę	510
Wzór nr 25. Zażalenie obrońcy podejrzanego na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Krakowie z dnia 2 maja 2016 r., sygn. akt 2 Ds. 213/16, o zabezpieczeniu majątkowym, doręczone obrońcy za pośrednictwem Urzędu Skarbowego Kraków-Śródmieście w Krakowie w dniu 4 czerwca 2016 r.	513
Wzór nr 26. Zażalenie na postanowienie Prokuratora Rejonowego w Płocku z dnia 6 stycznia 2016 r. o umorzeniu postępowania przygotowawczego, którego odpis doręczono pełnomocnikowi w dniu 8 stycznia 2016 r.	515
Wzór nr 27. Akt oskarżenia	517
Wzór nr 28. Wniosek o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności	521
Wzór nr 29. Wniosek o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie kary bez przeprowadzania postępowania dowodowego	523
Wzór nr 30. Wniosek obrońcy oskarżonego o skierowanie sprawy na posiedzenie sądu w celu umorzenia postępowania karnego ..	525
Wzór nr 31. Wniosek o wystąpienie do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości	528
Wzór nr 32. Wniosek o wyłączenie sędziego ze względu na okoliczności mogące wywoływać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w sprawie	530
Wzór nr 33. Oświadczenie pełnomocnika o działaniu pokrzywdzonego w charakterze oskarżyciela posiłkowego	532
Wzór nr 34. Zawiadomienie o wypowiedzeniu stosunku obrończego	534
Wzór nr 35. Wniosek obrońcy wyznaczonego z urzędu o zwolnienie z obowiązków i wyznaczenie innego obrońcy z urzędu	535
Wzór nr 36. Wniosek obrońcy o sprostowanie protokołu rozprawy	537
Wzór nr 37. Wniosek obrońcy skazanego o prawidłowe zaliczenie okresu tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności	539
Wzór nr 38. Wniosek obrońcy oskarżonego o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku	541

Wzór nr 39. Zażalenie obrońcy oskarżonego na zarządzenie Prezesa Sądu Rejonowego w Białogardzie z dnia 1 kwietnia 2016 r., sygn. akt II K 176/15, o odmowie przyjęcia apelacji oskarżonego Romana Górno, doręczone obrońcy w dniu 4 kwietnia 2016 r.	542
Wzór nr 40. Pismo obrońcy w sprawie cofnięcia apelacji	545
Wzór nr 41. Apelacja obrońcy oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej z dnia 11 kwietnia 2016 r., sygn. akt II K 134/15, doręczonego obrońcy oskarżonego w dniu 22 kwietnia 2016 r.	546
Wzór nr 42. Apelacja obrońcy oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego Kraków-Śródmieście w Krakowie z dnia 20 maja 2016 r., sygn. akt II K 794/16, doręczonego obrońcy w dniu 6 czerwca 2016 r.	551
Wzór nr 43. Apelacja obrońcy oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 19 maja 2016 r., sygn. akt II K 145/16, doręczonego oskarżonemu w dniu 3 czerwca 2016 r.	555
Wzór nr 44. Apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego od wyroku Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 13 maja 2016 r., sygn. akt II K 963/16	559
Wzór nr 45. Odpowiedź obrońcy oskarżonego na apelację	563
Wzór nr 46. Wniosek o wniesienie kasacji	565
Wzór nr 47. Kasacja obrońcy oskarżonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 czerwca 2016 r., sygn. akt I AKa 114/16, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 30 stycznia 2016 r., sygn. akt II K 948/15	568
Wzór nr 48. Informacja o braku podstaw do wniesienia kasacji	573
Wzór nr 49. Wniosek o wznowienie postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach z dnia 4 grudnia 2015 r., sygn. akt III K 234/14, utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 30 kwietnia 2016 r., sygn. akt VI Ka 14/16	575
Wzór nr 50. Skarga pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego na wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 23 maja 2016 r., sygn. akt VI Ka 253/16, uchylający wyrok Sądu Rejonowego Kraków-Śródmieście w Krakowie z dnia 8 stycznia 2016 r., sygn. akt II K 812/15, i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania, doręczony obrońcy oskarżonego w dniu 14 czerwca 2016 r.	579

WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW

Akty prawne

- KEA – Kodeks Etyki Adwokackiej (Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu; uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 19 listopada 2011 r.; <http://www.ora-warszawa.com.pl/images/uploaded/Kodeks%20Etyki%20Adwokackiej.pdf>)
- KERP – Kodeks Etyki Radcy Prawnego (uchwała nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.; <http://www.ora-warszawa.com.pl/images/uploaded/Kodeks%20Etyki%20Adwokackiej.pdf>)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.k.s. – ustawa z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 186 z późn. zm.)
- k.k.w. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.)
- nowela lutowa – ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396)
- nowela marcowa – ustawa z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 437)
- nowela styczniowa – ustawa z dnia 10 stycznia 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego, ustawy o świadku koronnym oraz ustawy o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 17, poz. 155 z późn. zm.)
- nowela wrześniowa – ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247 z późn. zm.)

pr. adw.	– ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 615 z późn. zm.)
pr. pras.	– ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.)
p.u.s.p.	– ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 133 z późn. zm.)
reg. prok.	– rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. poz. 508)
reg. sąd.	– rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 2316 z późn. zm.)
r.p.z.t.	– rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie postępowania o zachowanie w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka oraz sposobu postępowania z protokołami z zeznań tego świadka (Dz. U. Nr 108, poz. 1024 z późn. zm.)
r.s.p.p.p.	– rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lutego 2012 r. w sprawie sposobu postępowania z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji (Dz. U. poz. 219)
u.o.s.k.	– ustawa z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jedn.: Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 z późn. zm.)
u.r.p.	– ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 233)

Czasopisma, orzecnictwo, publikatory i inne

Biul. PK	– Biuletyn Prawa Karnego
Biul. SN	– Biuletyn Sądu Najwyższego
ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
KZS	– Krakowskie Zeszyty Sądowe
NP	– Nowe Prawo
OSA	– Orzecnictwo Sądów Apelacyjnych
OSAW	– Orzecnictwo Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
OSNC	– Orzecnictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCK	– Orzecnictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna i Izba Karna
OSNKW	– Orzecnictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNPG	– Orzecnictwo Sądu Najwyższego, Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
OSNwSK	– Orzecnictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych
OSPika	– Orzecnictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	– Orzecnictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecnictwo Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Urzędowy, Seria A
Prok. i Pr.-wkł.	– Prokuratura i Prawo – wkładka

Prz. Sejm.	– Przegład Sejmowy
R. Pr.	– Radca Prawny
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
WPP	– Wojskowy Przegład Prawniczy

PRZEDMOWA

Uplłynęło zaledwie kilka miesięcy od ukazania się pierwszego wydania *Metodyki...*, kiedy z początkiem bieżącego roku kalendarzowego ujawniła się pilna potrzeba podjęcia prac nad przygotowaniem kolejnego wydania książki. Jej główną przyczynę stanowiło skierowanie do Sejmu w dniu 27 stycznia 2016 r. Rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, przewidującego głęboką reformę procesu karnego, podporządkowaną założeniu przywrócenia aktywniejszej roli sądu w toku procesu w celu zapewnienia w maksymalnym stopniu zgodności ustaleń faktycznych w aspekcie prawdy materialnej i – co zdumiewające w kontekście funkcji sądu w procesie karnym – zwiększenia efektywności ścigania. Projekt wyznaczył w jasny sposób kierunek nadchodzących nieuchronnie zmian procedury karnej, wskazujący na odwrót w odniesieniu do rozwiązań o fundamentalnym znaczeniu dla ukształtowania modelu procesu sądowego od zmian wprowadzonych przede wszystkim w drodze ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247), określanej dalej mianem noweli wrześniowej, która przyniosła gruntowną przebudowę przebiegu procesu karnego w stadium jurysdykcyjnym, przeprowadzoną pod hasłem zwiększenia kontrydiktoryjności procesu sądowego. Intensywność prac legislacyjnych nad wskazanym projektem wzmogła pierwotną potrzebę niezwłocznej, wnikliwej analizy projektowanych rozwiązań prawnych, narzucającą wprost konieczność przemyślenia roli obrońcy i pełnomocnika w nowych realiach prawnych, przesądzonych ostatecznie w ustawie z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 437), nazywanej dalej nowelą marcową. Produktem tych przemyśleń jest niniejsze, drugie wydanie *Metodyki...*, zawierające bodaj najbardziej aktualne, przynajmniej w momencie jego ukazania się na rynku wydawniczym, całościowe spojrzenie na ukształtowanie w obowiązującym stanie prawnym roli i aktywności procesowej obrońcy i pełnomocnika w procesie karnym i procesie karnym skarbowym.

Podstawowym założeniem niniejszego opracowania jest dostarczenie praktycznie użytecznej wiedzy i wskazówek dotyczących roli procesowej obrońcy i pełnomocnika w procesie karnym i procesie karnym skarbowym. Z tego względu rozwa-

żania o charakterze teoretycznym z natury rzeczy ustępują pierwszeństwa analizie sposobów oraz możliwości działania obrońcy i pełnomocnika we wskazanych postępowaniach, która w przeważającej mierze opiera się na bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego w tym zakresie. Refleksja teoretyczna, a także ocena niektórych rozwiązań normatywnych stanowią w aspekcie tytułowej problematyki niezbędne podłoże dla szczegółowego zobrazowania zasad działalności procesowej obrońcy i pełnomocnika w procesie karnym i procesie karnym skarbowym. Wymaga podkreślenia, że przedmiotem tej refleksji i oceny są przede wszystkim kwestie i unormowania prawne, które zwracają szczególną uwagę na tle gruntownych zmian procedury karnej zachodzących na przestrzeni ostatnich kilku lat.

Opracowanie składa się z części poświęconej omówieniu rozwiązań prawnych mających podstawowy wpływ na określenie zasad działalności procesowej obrońcy i pełnomocnika w procesie karnym i procesie karnym skarbowym oraz części obejmującej kilkadziesiąt wzorów pism procesowych.

Pierwsza część została podzielona na pięć rozdziałów.

Rozdział I zawiera omówienie kwestii ogólnych dotyczących praktycznych aspektów działalności procesowej obrońcy i pełnomocnika, związanych m.in. z określeniem jego pozycji prawnej, zakresu umocowania, granic legalności działania obrońcy i pełnomocnika czy podstaw nawiązania stosunku obrończego i stosunku pełnomocnictwa. Kwestie te zostały w rozdziale I wyciągnięte niejako przed nawias ze względu na to, że znaczenie ustaleń, które ich dotyczą, rozciąga się, co do zasady, na cały proces karny i proces karny skarbowy.

Kolejne rozdziały są poświęcone zobrazowaniu zasad dotyczących głównych form aktywności i możliwości praktycznego działania obrońcy i pełnomocnika na poszczególnych etapach procesu karnego i procesu karnego skarbowego do czasu ich prawomocnego zakończenia. Podstawą dla ich zobrazowania jest, co do zasady, przebieg procesu stanowiący postępowanie zwyczajne w sprawach o przestępstwa oraz w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe. Wyraźne analogie pomiędzy działalnością procesową obrońcy i pełnomocnika w każdej z wymienionych kategorii spraw powodują, że rdzeń opracowania stanowią rozważania odnoszące się w sposób równoważny do procesu karnego i procesu karnego skarbowego, natomiast rozwiązania funkcjonujące jedynie lub w sposób odmienny na gruncie drugiego z tych postępowań są jednoznacznie sygnalizowane przy okazji omawiania poszczególnych zagadnień. Względem na specyfikę procesu karnego skarbowego przesądził o odejściu od przedstawionych założeń w zakresie pozwalającym na zobrazowanie działalności adwokata i radcy prawnego w postępowaniu szczególnym w przedmiocie dobrowolnego poddania się odpowiedzialności, którego znaczenie praktyczne w sprawach o przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe wydaje się trudne do przecenienia.

Na kanwie powyższych założeń w rozdziale II poddane zostały analizie zasady i najważniejsze instrumenty aktywności procesowej obrońcy i pełnomocnika w przygotowawczym stadium procesowym, a także niektóre z jej przejawów odgrywające praktyczną rolę przed zawiązaniem procesu karnego lub procesu karnego skarbowego. Rozdział ten zawiera ponadto omówienie działalności adwokata i radcy prawnego w związku ze stosowaniem i kontrolą stosowania środków przymusu stanowiących wyraz najgłębszej ingerencji w sferę wolności i praw człowieka, mianowicie zatrzymania właściwego i tymczasowego aresztowania. W rozdziale tym omówiono również kwestię złożonego trybu kontroli zażalenkowej postanowień o zaniechaniu ścigania karnego, wiodącego do uzyskania przez pokrzywdzonego prawa do wniesienia aktu oskarżenia w sprawie publicznoskargowej, oraz wymagania formalne tego pisma procesowego, jeżeli jego wniesienie jest udziałem wymienionego podmiotu.

Rozdział III obejmuje omówienie zasad rządzących działalnością procesową obrońcy i pełnomocnika w postępowaniu przed sądem I instancji. Zostały w nim zilustrowane najważniejsze możliwości działania (uprawnienia procesowe) wymienionych przedstawicieli, zarówno w ramach konsensualnego modelu rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy w tym postępowaniu, jak i w ramach przebiegu procesu sądowego przewidującego rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy na rozprawie głównej.

Na rozdział IV składa się analiza działalności procesowej obrońcy i pełnomocnika w postępowaniu wywołanym wniesieniem apelacji. Główna część tego rozdziału obejmuje omówienie wymagań dotyczących struktury treściowej skargi apelacyjnej, znaczenia poszczególnych jej składników w aspekcie granic kontroli odwoławczej oraz standardów (reguł), którym powinno być podporządkowane sporządzenie apelacji przez obrońcę lub pełnomocnika. Uzupełnieniem tych ustaleń są rozważania ukazujące przekształcenia w ramach modelu postępowania odwoławczego wynikające ze zmian normatywnych przeprowadzonych w ostatnich kilku latach oraz ich znaczenie dla przesunięcia akcentów w obszarze kontroli odwoławczej z funkcji jednoznacznie kontrolnych sądu odwoławczego w stronę postępowania o charakterze kontrolno-rozpoznawczym, w którym wyraźnie wzrasta rola aktywności procesowej obrońcy i pełnomocnika.

Rozdział V poświęcony jest przede wszystkim zasadom dotyczącym sporządzania i wnoszenia przez obrońcę i pełnomocnika nadzwyczajnych środków odwoławczych w postaci kasacji i wniosku o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem sądu. Rozważania w nim zawarte są zdominowane przez kwestie dopuszczalności kasacji i podstaw wznowienia postępowania oraz kwestie związane z wymaganiami szczególnymi, którym muszą odpowiadać skarga kasacyjna i wnioski o wznowienie postępowania. Wynikiem zmian kodeksu postępowania karnego w ramach noweli marcowej jest rozszerzenie omawianego rozdziału o dodatkowy podrozdział zawierający ocenę i analizę skargi na wyrok sądu odwoławczego, która stanowi nowy środek zaskarżenia wprowadzony wskazaną nowelą.

Jak już wyżej zasygnalizowano, dopełnieniem całości opracowania są wzory pism procesowych obrońcy lub pełnomocnika, które odgrywają podstawową rolę w praktyce wymienionych przedstawicieli procesowych.

Niniejsze opracowanie jest adresowane przede wszystkim do adwokatów, radców prawnych oraz aplikantów adwokackich i radcowskich, którzy w swej działalności procesowej wykonują zadania składające się na funkcję obrony lub podejmują działania w charakterze pełnomocnika w procesie karnym i procesie karnym skarbowym. Można zatem wyrazić nadzieję, że będzie pomocne w praktyce i ułatwi zorientowanie się w aktualnych realiach procesu karnego, stanowiących wypadkową gruntownych i – co być może ważniejsze – niejednorodnych pod względem podstawowych założeń legislacyjnych zmian, jakie miały miejsce w tym obszarze normatywnym na przestrzeni ostatnich kilku lat. Należy sądzić, że opracowanie powinno również zainteresować studentów wydziałów prawa przygotowujących się do odbycia aplikacji adwokackiej lub radcowskiej albo praktyki zawodowej w kancelarii adwokackiej lub kancelarii radcowskiej.

W związku z tym, że w opracowaniu przeprowadzono szczegółową analizę obowiązujących, często nowych przepisów regulujących działalność procesową obrońcy lub pełnomocnika, wynikających ze zmian wprowadzonych w tym zakresie w drodze noweli marcowej, ustosunkowując się do kwestii, które wywołują lub mogą wywoływać kontrowersje w doktrynie i judykaturze, wolno wyrazić przekonanie, że może ono również zwrócić uwagę przedstawicieli nauki procesu karnego.

Rozdział I

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA UDZIAŁU OBROŃCY I PEŁNOMOCNIKA W PROCESIE KARNYM I PROCESIE KARNYM SKARBOWYM

1. Uwagi ogólne

Sens działania obrońcy i pełnomocnika w procesie karnym i procesie karnym skarbowym wyraża się w reprezentowaniu interesów procesowych stron, a niekiedy również innych uczestników procesowych, niemających statusu strony procesowej, np. osoby podejrzanej, świadka.

Obrońca i pełnomocnik są przede wszystkim procesowymi przedstawicielami (reprezentantami) stron w procesie karnym i procesie karnym skarbowym. Przedstawicielski charakter ich działania w procesie karnym *sensu largo* znajduje oparcie w płaszczyźnie normatywnej (*arg. ex art.* 406 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.). Znajduje również uznanie w orzecznictwie sądów (zob. postanowienie SN z dnia 27 stycznia 1994 r., WO 11/94, OSNKW 1994, nr 5–6, poz. 36; uchwała SN z dnia 9 czerwca 2006 r., I KZP 10/06, OSNKW 2006, nr 7–8, poz. 65).

Instytucja przedstawicielstwa wywodzi się z procesu cywilnego. Mimo wyprowadzenia poza macierzysty obszar regulacji nie traci ona swojej pierwotnej natury, co pozwala stwierdzić, że do istoty przedstawicielstwa na gruncie karnoprosesowym należy podejmowanie czynności w cudzym imieniu, pociągające za sobą – w granicach umocowania – skutki bezpośrednio dla reprezentowanego. To rozwiązanie hołduje teorii reprezentacji, wedle której czynność dokonana przez przedstawiciela, stanowiąca wyraz jego woli, wywołuje taki sam skutek, jakby jej dokonał podmiot reprezentowany. Wypada od razu zasygnalizować, że w procesie karnym i procesie karnym skarbowym występują pewne ograniczenia, jeżeli chodzi o pełne urzeczywistnienie tej teorii. Dotyczą one przede wszystkim obrońcy, który może działać

wyłącznie na korzyść oskarżonego. Na gruncie procesu karnego skarbowego ograniczenia te ujawniają się ponadto w odniesieniu do pełnomocnika podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej (w następstwie nałożenia takiej odpowiedzialności w wyroku – odpowiedzialnego posiłkowo).

W wyniku gruntownych zmian procedury karnej wprowadzonych w ramach noweli wrześniowej (ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 1247 z późn. zm.) jednolity kształt uzyskało uregulowanie kompetencji do działania w roli obrońcy i pełnomocnika w sprawach karnych i w sprawach karnych skarbowych. Uprawnienie do działania w każdej z tych ról, niezależnie od kategorii czynu zabronionego, przysługuje zarówno osobom upoważnionym do udzielania pomocy prawnej według przepisów ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 615 z późn. zm.), jak to miało miejsce dotychczas, jak również osobom upoważnionym do świadczenia takiej pomocy na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 233; art. 82 i 88 k.p.k.). Powierzenie uprawnienia do występowania w omawianych rolach osobom przygotowanym zawodowo do świadczenia pomocy prawnej ma zapewnić jej fachowość w procesie karnym i procesie karnym skarbowym, co nabiera szczególnego znaczenia w aspekcie zagwarantowania pełnej realizacji prawa do obrony oskarżonego. Rozszerzenie kręgu uprawnionych do obrony w drodze wskazanej wyżej nowelizacji może przyczynić się do poszerzenia dostępności do pomocy obrońcy, choć zmiany wprowadzone w noweli marcowej w zakresie udziału obrońcy w postępowaniu sądowym skłaniają do refleksji, że wcale tak być nie musi.

Z przepisów wymienionych powyżej ustaw wynika, że regułą stanowi świadczenie pomocy prawnej w roli obrońcy i pełnomocnika przez adwokatów i radców prawnych (art. 1 ust. 1 i art. 4 ust. 1 pr. adw.; art. 6 ust. 1 u.r.p.). Wzgląd na zapewnienie najwyższego standardu pomocy prawnej niesionej oskarżonemu w procesie karnym i procesie karnym skarbowym oraz wyeliminowanie obaw co do autonomicznej pozycji obrońcy udzielającego takiej pomocy leży u podłoża ograniczenia zakresu działania tej reguły w ustawie określającej wykonywanie zawodu radcy prawnego. Polega ono na wyłączeniu możliwości działania w roli obrońcy w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe radców prawnych, którzy wykonują zawód w ramach stosunku pracy. Wyłączenie to nie dotyczy radców prawnych będących pracownikami naukowymi lub naukowo-dydaktycznymi. Przyjmując inną optykę, można stwierdzić, że we wskazanych kategoriach spraw radca prawny może występować w roli obrońcy, jeżeli wykonuje zawód na podstawie umowy cywilnoprawnej, w kancelarii radcy prawnego lub w spółce określonej w art. 8 ust. 1 u.r.p., jeżeli nie pozostaje w niej w stosunku pracy (art. 8 ust. 6 u.r.p.). Aby uniknąć niejasności, warto podkreślić, że oczekiwanie analogicznego wyłączenia w odniesieniu do adwokatów byłoby nieuzasadnione, ponieważ prawo o adwokaturze nie przewiduje możliwości wykonywania zawodu adwokata w ramach stosunku pracy.

Na zasadzie wyjątku od przedstawionej wyżej reguły, w roli obrońcy lub pełnomocnika w sprawach karnych i sprawach karnych skarbowych mogą występować również aplikanci adwokaccy i radcowscy. Uprawnienie w tym zakresie przysługuje im wraz z upływem 6 miesięcy aplikacji, po których uzyskują możliwość zastępowania adwokata lub radcy prawnego przed organami ścigania oraz przed sądami, z wyjątkiem Sądu Najwyższego (art. 77 ust. 1 pr. adw.; art. 35¹ ust. 1 u.r.p.). Aplikanci adwokaccy i radcowscy mogą sporządzać i podpisywać pisma procesowe związane z występowaniem radcy prawnego lub adwokata przed sądami i organami ścigania z wyraźnego upoważnienia radcy prawnego lub adwokata, z wyłączeniem apelacji i skargi kasacyjnej (art. 77 ust. 5 pr. adw.; art. 35¹ ust. 4 u.r.p.). Aplikant adwokacki może zastępować radcę prawnego na takich samych zasadach, jak adwokata, jeżeli radca prawny jest współnikiem w spółce adwokacko-radcowskiej (art. 35¹ ust. 5 u.r.p.). Odpowiednik przytoczonego na końcu unormowania w prawie o adwokaturze nie uwzględnia zmian normatywnych wynikających z noweli wrześniowej i nadal przewiduje wyłączenie możliwości zastąpienia adwokata przez aplikanta radcowskiego w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe, w których występuje on w roli obrońcy (art. 77 ust. 3 pr. adw.).

Kodeks Etyki Adwokackiej (Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, uchwała nr 52/2011 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 19 listopada 2011 r.; <http://www.ora-warszawa.com.pl/images/uploaded/Kodeks%20Etyki%20Adwokackiej.pdf>) oraz Kodeks Etyki Radcy Prawnego (uchwała nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.; <http://www.ora-warszawa.com.pl/images/uploaded/Kodeks%20Etyki%20Adwokackiej.pdf>) precyzyjnie określają ograniczenia, wyłączenia lub warunki w zakresie podejmowania się prowadzenia spraw przez adwokatów lub radców prawnych (zob. § 21–22, § 34, § 37, § 45–48 KEA; dział II KERP). Normy deontologiczne ujęte we wskazanych kodeksach upoważniają adwokatów i radców prawnych do odmowy podjęcia się obrony lub wykonywania obowiązków pełnomocnika bez narażenia się na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Jednocześnie podjęcie się wykonywania funkcji obrony lub reprezentowania określonego podmiotu w roli pełnomocnika wbrew przepisom wymienionych kodeksów skutkuje odpowiedzialnością dyscyplinarną adwokata lub radcy prawnego (§ 4 w zw. z § 1 ust. 1 KEA; art. 3 ust. 1 KERP).

Z przepisów ustaw regulujących wykonywanie zawodu adwokata i radcy prawnego wynika, że w zakresie swojej działalności na gruncie procesu karnego korzystają oni z przywileju w postaci immunitetu materialnoprocesowego w zakresie, w jakim dopuszczają się w toku procesu nadużycia wolności słowa, stanowiącego ściganą z oskarżenia prywatnego zniewagę lub zniesławienie strony, jej pełnomocnika lub obrońcy, kuratora, świadka, biegłego lub tłumacza. Zachowania takie podlegają ściganiu wyłącznie w drodze dyscyplinarnej (aspekt procesowy immunitetu – zob. art. 8 ust. 2 pr. adw.; art. 11 ust. 2 u.r.p.). Podkreślenia jednocześnie wymaga, że opisane zachowanie skierowane wobec osoby nienależącej do wskazanego kręgu

Jarosław Zagrodnik – doktor habilitowany nauk prawnych; adiunkt w Katedrze Prawa Karnego Procesowego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; radca prawny; zajmuje się problematyką uprawnień pokrzywdzonego, działalnością procesową obrońcy i pełnomocnika w procesie karnym i procesie karnym skarbowym, zagadnieniami systemowymi dotyczącymi przebiegu postępowania karnego w stadium przygotowawczym i jurysdykcyjnym, zagadnieniami z zakresu materialnego i procesowego prawa karnego skarbowego, a także kwestią odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz międzynarodowej współpracy w sprawach karnych; opiniuje projekty zmian legislacyjnych dotyczących postępowania karnego i postępowania karnego skarbowego dla Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych; od ponad 10 lat współpracuje z Krajową Izbą Doradców Podatkowych w ramach szkoleń z prawa i procesu karnego skarbowego oraz w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej; prowadzi wykłady dla aplikantów radcowskich z prawa i procesu karnego, prawa i procesu karnego skarbowego oraz postępowania w sprawach o wykroczenia; autor i współautor kilkudziesięciu publikacji o charakterze naukowym i dydaktycznym, głównie z dziedzin prawa karnego procesowego i prawa karnego skarbowego.

Książka jest pierwszą na rynku wydawniczym publikacją przedstawiającą w sposób kompleksowy działalność obrońcy i pełnomocnika na gruncie przebiegu procesu karnego i procesu karnego skarbowego, uwzględniającą najnowsze, systemowe zmiany przepisów kodeksu postępowania karnego, które weszły w życie 15 kwietnia 2016 r.

Podstawowym założeniem publikacji jest dostarczenie praktycznie użytecznej wiedzy i wskazówek dotyczących roli procesowej obrońcy i pełnomocnika w procesie karnym i procesie karnym skarbowym. Z tego względu rozważania o charakterze teoretycznym ustępują pierwszeństwa analizie sposobów i możliwości działania obrońcy i pełnomocnika we wskazanych postępowaniach, która w znacznej mierze opiera się na bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego w tym zakresie. Omówienie zagadnień teoretycznych, a także ocena niektórych rozwiązań normatywnych stanowią niezbędne podłoże dla szczegółowego omówienia działalności procesowej obrońcy i pełnomocnika w procesie karnym i procesie karnym skarbowym.

Opracowanie zawiera również 50 wzorów pism procesowych, uzupełnionych i uaktualnionych, które będą pomocne w codziennej praktyce adwokatów i radców prawnych.

Metodyka jest przeznaczona przede wszystkim dla adwokatów, radców prawnych, aplikantów adwokackich i radcowskich oraz studentów wydziałów prawa, w szczególności przygotowujących się do egzaminów aplikacyjnych. Zainteresuje również przedstawiciele nauki procesu karnego.

Wzory pism zawarte w publikacji dostępne są w wersji elektronicznej do pobrania ze strony: www.metodyka-pracy-obroncy-prawo-karne-wyd-2.wolterskluwer.pl – po wpisaniu zamieszczonego w książce kodu aktywnego. Wzory można modyfikować i dostosowywać do indywidualnych potrzeb.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUEWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

